

ARKIVVERKET

Rapport fra konseptfasen i «Forprosjekt: Utvikling av
standardiserte utvekslingsformater for kommunal sektor»

SAMDOK Kommune prioritert oppgave nr. 8. 2016

*Versjon 1.0
pr 30.08.2016
Siri Vetvik Faye-Lund*

Sammendrag konseptfasen

Forprosjektets mandat er å legge til rette for et videre pilotprosjekt som skal utvikle og implementere et standardisert utvekslingsformat i utvalgt(e) pilotkommune(r). Denne rapporten beskriver forprosjektets mål, bakgrunn og arbeidet i konseptfasen som ligger til grunn for arbeidsgruppens anbefalinger.

Arbeidsgruppen har gjennom sin informasjonsinnhenting og faglige vurderinger kommet frem til en metode for utvikling av selve utvekslingsformatet som baserer seg på å standardisere metadata strukturert på nivåer. Methodenotat som beskriver fremgangsmåten følger med som vedlegg 1. Metoden vil benyttes i utviklingen av et utvekslingsformat innen tjenesteområde «Oppvekst» og nærmere bestemt systemer for «Skole». Et sett kriterier som er jobbet frem av medlemmene i forprosjektets arbeidsgruppe vil benyttes i arbeidet med å velge ut kandidater til pilot i kartleggingsfasen. Kriteriene er beskrevet i rapportens punkt 2.5.3.

Frampek – videre arbeid i forprosjektet

Kartleggingsfasen:

Valg av kandidater til pilot basert på de nevnte kriteriene gjøres i arbeidsmøtet 28. september. Innspill til kandidater er hentet inn fra arbeidsgruppens medlemmer. Avtale med kandidater og innhenting av metadata fra de valgte systemene gjøres frem mot møtet 20. oktober. Ved behov avholdes ett møte til i november / desember for å sikre ferdigstilling av arbeidet. En samlet anbefaling for videre pilotprosjekt presenteres i sluttrapporten 2016.12.30.

Pilotprosjekt og videreføringen av arbeidet:

Fra forprosjektets konseptfase foreslås det at pilotprosjektet utvikler en «utvekslingsformat-oppskrift» i form av en dokument-pakke som beskriver metodikk og prosess. Denne kvalitetssikres gjennom et påfølgende prosjekt som tar dokumentpakken i bruk for å utvikle et utvekslingsformat. Pakken kan deretter tilbys kommuner som har behov for å utvikle utvekslingsformater slik at de i hovedsak kan gjøre dette selv.

En koordinering og videreføring av et slikt arbeid bør forvaltes i et samarbeidsforum på tvers av forvaltningsnivå, som for eksempel et *DIAS-Forvaltningsforum* vil være dersom det blir opprettet.

Prosjektleder Siri Vetvik Faye-Lund

Oslo, 2016.08.30.

Innhold

Sammendrag konseptfasen	1
Frampek	1
Kartleggingsfasen:	1
Pilotprosjekt og videreføringen av arbeidet:	1
1. Innledning	2
1.1. Bakgrunn	2
1.2. Forprosjektets mål	3
1.3. Avgrensning	3
1.4. Leveranser	3
1.5 Terminologi	Feil! Bokmerke er ikke definert.
2. Forprosjektets arbeid i konseptfasen	4
2.1. Deltakere	4
2.2. Avholdte /planlagte møter	4
2.3. Kostnader	4
2.4. Arbeidet i gruppen	4
2.5. Valgt tilnærming	5
2.5.1. Anbefalt teknisk løsning	5
2.5.2. Anbefalt tjenesteområde	5
2.5.3. Anbefalte kandidater til pilotprosjekt – kommune(r) og systemer	5
2.5.4. Anbefalt system / systemleverandør	6
3. Konklusjon konseptfasen	6
4. Videre arbeid i kartleggingsfasen	7

*

1. Innledning

1.1. Bakgrunn

Den pågående sammenslåingsprosessen har aktualisert flere av kommunenes utfordringer med informasjonsutveksling mellom forskjellige IT-systemer. En måte å møte disse utfordringene er å utvikle standardiserte utvekslingsformater. Et standardisert utvekslingsformat vil kunne

benyttes videre som avleveringsformat. Det vil derfor kunne forenkle arbeidet med sikring, forvaltning og langtidslagring av materialet etter mottak i depot.

1.2. Forprosjektets mål

Forprosjekt består av *konseptfase* og *kartleggingsfase* for å legge til rette for et pilotprosjekt som vil bestå av en *definisjonsfase*, *utviklingsfase* og en *implementeringsfase*. Målet i forprosjektet kan deles inn i følgende elementer:

- Gjøre en arkivfaglig vurdering av de elementene som skal inngå i prosessen.
- Klargjøre hvordan et pilotprosjekt må organiseres og gjennomføres i praksis for å utvikle et standardisert utvekslingsformat for kommunal sektor.
- Avtale med deltakere (kommuner / systemleverandører) om gjennomføring av pilotprosjekt.
- Innhente informasjon fra leverandører av aktuelle systemer.
- Gjennomføre kartlegging av metadata.
- Velge struktur for utvekslingsformatene.

1.3. Avgrensing

Forprosjektet ble presentert for deltakere i SAMDOK Kommune i november 2015. Responserne derfra var et klart budskap om å gjøre et pilotprosjekt i småskala for å danne et erfaringsgrunnlag før en evt. utvidelse. Av den grunn har fokuset i forprosjektet vært å finne et klart definert og håndterlig område til å teste ut metodikken i praksis. Forprosjektet holder seg samtidig orientert om utvikling i de tilstøtende prosjekter som fremkommer i mandatet og samarbeider tett med Samdok 2016 oppg. 4. i kartleggingen av metadata.

Kartlegging av metadata innenfor et valgt tjenesteområde ble på et tidlig tidspunkt i konseptfasen besluttet å tas inn i forprosjektet som en egen del i forlengelsen av konseptfasen. Hensikten er å ha god fremdrift og få gjort nødvendig arbeid med innhenting av informasjon i forkant av pilotprosjektet. Denne avgjørelsen medførte en utvidelse av tidsrammen for forprosjektet fra 30.06.16 til 30.12.2016. Det vil imidlertid spare inn tid i pilotprosjektet at dette arbeidet er gjort klart i forkant.

1.4. Leveranser

- 2016.30.08 Konseptfase rapport. Arbeidet i og resultatene av konseptfasen og forarbeidet til kartleggingsfasen beskrives. Vedlegg 1. Metodenotat medfølger.
- 2016.12.30 Endelig rapport med kartleggingsarbeid og mandat til pilotprosjektet. Rapporten inkluderer vedlegg 2. Kartlagte metadata og beskrivelse av avtale med pilotkommuner og evt. aktuelle leverandører dersom det er nødvendig.

2. Forprosjektets arbeid i konseptfasen

2.1. Deltakere (januar-august 2016)

- Siri Vetvik Faye-Lund (*Riksarkivet*) – sirfay@arkivverket.no (leder)
- Torbjørn Aasen (*IKA Møre og Romsdal*) – torbjorn.aasen@ikamr.no
- Tormod Engebu (*IKA Vest-Agder*) – engebu@ikava.no
- Jean-Philippe Caquet (*Trondheim byarkiv*) – jean-philippe.caquet@trondheim.kommune.no
- Terje Pettersen-Dahl (*Riksarkivet*) – tepe@arkivverket.no

2.2. Avholdte møter

- 2016.03.04 – Heldags oppstartsmøte, diskusjon og gjennomgang av mandatet
- 2016.04.26 – Heldags arbeidsmøte, arbeid med første utkast til rapport
- 2016.05.27 – Heldags arbeidsmøte, plan for kartlegging og kriterier for pilotkommuner
- 2016.06.16 – Heldags arbeidsmøte, oppsummering og fremdriftsplan
- 2016.08.16 – Gjennomgang av status, oppgavefordeling frem mot beslutningsmøte

2.3. Kostnader

Møtevirksomhet: lunsjservering og innlands flyreiser for to til tre møtedeltakere per møte. En skjematisk oversikt presenteres i sluttrapporten.

(Regnskap per 1. juli: 12 353 nok i reise- og møteutgifter.)

2.4. Arbeidet i gruppen

Faglige vurderinger, diskusjoner og produksjon av dokumenter har foregått delvis i arbeidsmøtene, delvis fordelt og løst mellom møtene. Oppdaterte dokumenter ble lagt ut i en tilegnet DropBox tilgjengelig for alle deltakere. Gruppens medlemmer jobbet aktivt for å innhente informasjon om hva som allerede er gjort av kartlegging av metadata innen det valgte tjenestoområdet. Informasjon ble innhentet fra et bredt spekter av kilder innenfor både Samdok-gruppene, andre arkivinstitusjoner, prosjekter og fra aktuelle systemleverandører. Dette danner et godt grunnlag for sammenstillingen som gjøres i prosjektet i løpet av høsten. Prosessen er beskrevet punktvis under:

- Bærum kommune sin webløsning med inndeling i områder ble benyttet som kilde til inspirasjon
- Skjema med utfylling av liste over de aktuelle systemene innenfor skole, inkludert kort beskrivelse ble utformet
- Skjemaet ble deretter sendt til leverandører for utfylling
- Aktuelle kommuner og leverandører ble besøkt for å undersøke egnethet for pilot
- Tidligere kartleggingsarbeid innen systemer i kommunesektoren ble vurdert og tatt inn som grunnlag for videre arbeid (Samdok 2014 oppg. 2., Samdok 2016 oppg. 4 informasjon fra Bergen Byarkiv)

- Erfaringer fra BK-kartlegging og prosessorientering utført i Trondheim kommune m.fl. ble vurdert for å gjøre nytte av allerede utarbeidede elementstrukturer o.l.
- I løpet av høstens lages avtaler med kommune(r) om deltakelse i pilot (og med leverandører dersom det er nødvendig).

2.5. Valgt tilnærming

2.5.1. Anbefalt teknisk løsning

Forprosjektet mener at en tilnærming hvor det utvikles en metadatakatalog som er strukturert på nivåer vil være mest hensiktsmessig til pilotprosjektet. En slik tilnærming tillater at vi utvikler akkurat så mye som vi trenger til dette prosjektet. Arbeidet som blir gjort vil videre kunne innlemmes i Samdok 2016 oppg. 4. (Standardisering av virksomhets- / sektorspesifikke metadata.). Løsningen tilsvarer variant nr. 2. i listen under.

Arbeidsgruppen vurderte i prosessen tre forskjellige varianter:

1. Utvikle en overordnet metadatakatalog basert på faktiske metadata som eksisterer i systemer per i dag
2. Utvikle en metadatakatalog som er mer strukturert på nivåer
3. Utvikle norsk variant av «FGS'er» (FörvaltningsGemensammaSpesifikasjoner)

Alternativ 1., som er en «ovenfra og ned» løsning, ble vurdert som for omfattende til å fungere godt som et utgangspunkt for en pilot i småskala. Dette er også et område som både ligger utenfor vår avgrensning og innenfor området til oppg. 4. standardisering av virksomhets- / sektorspesifikke metadata. Problemet med alternativ 3. er at FGS'er må utvikles / vedlikeholdes. Det kan bli problematisk dersom antall FGS'er stadig vokser.

2.5.2. Anbefalt tjenesteområde

Et av forprosjektets gruppemedlemmer informerte om at mye arbeid allerede er gjort i Trondheim Kommune på tjenesteområdet *Oppvekst*. Da forslaget ble luftet for ledere i Samdok 2016 oppg. 4., var responsen positiv. I oppstartsmøte til Samdok 2016 oppg. 4. fremkom at Bergen Byarkiv har gjort et betydelig arbeid med å kartlegge metadata innenfor skole-systemer. Gruppene vedtok derfor å ha *Oppvekst* og herunder *Skole* som et felles startpunkt for kartlegging og standardisering av metadata.

2.5.3. Anbefalte kandidater til pilotprosjekt – kommune(r) og systemer

De anbefalte kommunene til pilot er valgt ut basert på et sett kriterier som er utarbeidet av arbeidsgruppen. Alternativene gruppen vurderte var:

1. En kommune som har et system som skal skiftes (og / eller)
2. To kommuner som skal slå seg sammen. I dette tilfellet ser vi for oss to aktuelle scenarier:
  - a. En kommune med system A og kommune med system B slås sammen til ny kommune med system A eller B, eller
  - b. En kommune med system A og kommune med system B slås sammen til ny kommune med system C.

Kriterier for utvalg av pilotkommuner består av en kombinasjon av praktiske hensyn, eksisterende kompetanse innen kjerneområdet for prosjektet, samt faglige og ressursmessige forhold. For eksempel vil hvorvidt aktuelle kommuner er i gang med en sammenslåingsprosess eller ikke, kunne påvirke hvor interessant det er for dem å inngå et slikt samarbeid som vi er ute etter.

Å ta utgangspunkt i et kommunesamarbeid som allerede er i gang, (arkivfaglig og / eller it-drift) evt. et IKA, vil være hensiktsmessig. Er det etablert annet relevant samarbeid med andre kommuner (uavhengig av sammenslåingsprosess), kan det også være aktuelt å se nærmere på. Videre er kompetanse et sentralt tema. Det gjelder både innen arkivledelse og it-ledelse som bør være velfungerende. Ressurssituasjon og størrelse er elementer som kan spille inn.

Av praktiske hensyn vil det være en fordel om gruppen har god kjennskap til kandidater til piloten, at det der eksisterer mer enn ett aktuelt system og flere enn en leverandør, slik at vi får testet problemstillingen i et relevant terreng.

Til syvende og sist er vi avhengig av at aktuelle kommuner har et ønske om å delta.

2.5.4. Anbefalt system / systemleverandør

For valg av systemer og leverandører har vi lagt vekt på å ta utgangspunkt i systemer og leverandører innenfor det valgte området «skole» som er godt utbredt. Vi så også på kombinasjonen av aktuelle kommuner og hvilke systemer som var i bruk i arbeidet med å finne gode kandidater.

Foreløpig liste over aktuelle systemer:

- Extens
- WiS-skole
- Oppad-skole
- Visma flyt skole

Beskrivelse av aktuelle systemer kommer på plass i leveransen pr 30/12.

3. Konklusjon konseptfasen

Den valgte tilnæringsmetoden og nedslagsfeltet for kartleggingsfasen og videre pilot gir etter arbeidsgruppens forståelse et praktisk og håndterbart stykke arbeid som vil gi overføringsverdi til det overordnede arbeidet innen standardisering av metadata. Denne gruppens praktiske tilnærming vil kunne gi nyttige erfaringer som også har overføringsverdi til arbeidet som gjøres i Samdok kommune 2016 oppg.9 Metodikk for bevaring fra fagsystemer. En sammenslåing av disse prosjektene på et tidspunkt i etterkant av pilotprosjektets implementeringsfase bør kunne vurderes.

4. Videre arbeid (kartleggingsfasen)

Foruten arbeidet med kartlegging og strukturering av metadata til selve utvekslingsformatet, vil kartleggingsfasen i forprosjektet føre frem til en konkretisering av det påfølgende pilotprosjektets mål og mandat. Konkrete elementer som må på plass i gruppens videre anbefaling vil være;

- «Hvem, hva, hvor»
- Hvilke systemer
- Tidsbruk
- Tidspunkt for implementering
- Omfang
- Ressurser og finansiering
- Leveranser

Det blir nødvendig å finne deltakere til pilotprosjektet som har følgende roller / kompetanse:

- Koordinator / gruppeleder
- Teknisk kompetanse
- Kommunal kompetanse
- Fag- / tjenesteområde kompetanse.
- Leverandører

Møteplan kartleggingsfasen:

- 2016.09.28 – Beslutning om pilot. Vurdering av kandidater til pilot.
- 2016.10.20 – Workshop for bearbeiding av Metadata.
- 2016 (nov/des) – Avsluttende møte med gjennomgang av leveranse og anbefaling av deltakere til arbeidsgruppen til pilotprosjekt?

30.08.2016 / sirfay